

ומתרצינן: אכן! תני, צריך לשנות "ודמיהן יפלו לבדק הבית".

שנינו במשנתנו: הקדש בדק הבית חל על הכל.

ודנה הגמרא: לאתויי מאי? (20) איזה דבר באה המשנה לרבות באמרה לשון "כל", שהוא קדוש בקדושת בדק הבית ואינו קדוש בקדושת מזבח?

אמר רבינא: לאתויי שפויי ונבייה. נסורת עצים ועלים הנושרין בימות החורף ומשתמשים בהן לזבל שדות. שאם הקדיש אילן לבדק הבית, אסור לזבל בנסורת שלו ובעלים הנושרים ממנו בלי לפדותן מהגזבר, והמשתמש בהן מעל. ואילו בקדשי מזבח, אם קנו גזברים עצים לצורך עצי המערכה שעל המזבח, הם משייפים את העצים וקוצצין אותן לפי מדת עצי המערכה, ואין מועלים לא בשיפויי ולא בנבייה, לפי שכאשר קונה הגזבר את העצים הוא לא נותן מעות אלא עבור החלק המתאים למערכה, ולא לנסורת ולקציצה, וכן שנינו במסכת מעילה [יד א].

שנינו במשנתנו: ומועלין בגידוליהן.

שמחציתו זכרים ומחציתו נקבות [ובין יש עמהן נכסים אחרים לאין עמהם נכסים אחרים] (18).

ומקשה הגמרא מלשון המשנה על הלישנא קמא:

תנן, (19) שנינו במשנה ההיא בדברי רבי אליעזר: ודמיהן יפלו "עם שאר נכסים" לבדק הבית.

בשלמא ללישנא בתרא, שטעמו של רבי אליעזר הוא משום שאר הנכסים הנופלים לבדק הבית, וכיון שאין אדם חולק את נדרו יפלו גם הבהמות לבדק הבית, היינו דקתני, לכן שנתה המשנה, "עם שאר נכסים" לבדק הבית —

אלא ללישנא קמא, שטעמו של רבי אליעזר הוא שאין אדם חולק את נדר בהמותיו, בין אם יש עמהן שאר נכסים בין אם אין עמהן, קשה: למה שנתה המשנה "עם שאר נכסים"? הלא אפילו כשאין עמהן שאר נכסים סובר רבי אליעזר שיפלו לבדק הבית, וליתני, והמשנה היתה צריכה לשנות, "ודמיהם יפלו לבדק הבית".

19. גירסת השיטה מקובצת.

כלל, ואם יהנה מהם, מעל, הרי שרצונו להקדיש כולו בלי ליהנות בו כלל.

20. כנראה כוונת הגמרא לבאר: מה חידשה המשנה, וכי באה לחדש שקדושת בדק הבית חלה על עצים ואבנים או על בעלי מומין וטמאים ולא חלה עליהם קדושת מזבח?! על כן, הבינה הגמרא, שהמשנה באה "לרבות" ולהשמיענו חידוש אחר.

18. כן משמע מפשטות הסוגיא. וכן מפורש בירושלמי. [וראה שם בירושלמי עוד שינויים, ובשיטה מקובצת מהדורת ריד"א]. אבל מקושיית הגמרא בסמוך על רב אדא בר אהבה ולא על רבי חייא בר אבא, משמע שלפי דבריו סובר כן רבי אליעזר רק בשיש עמהן שאר נכסים.